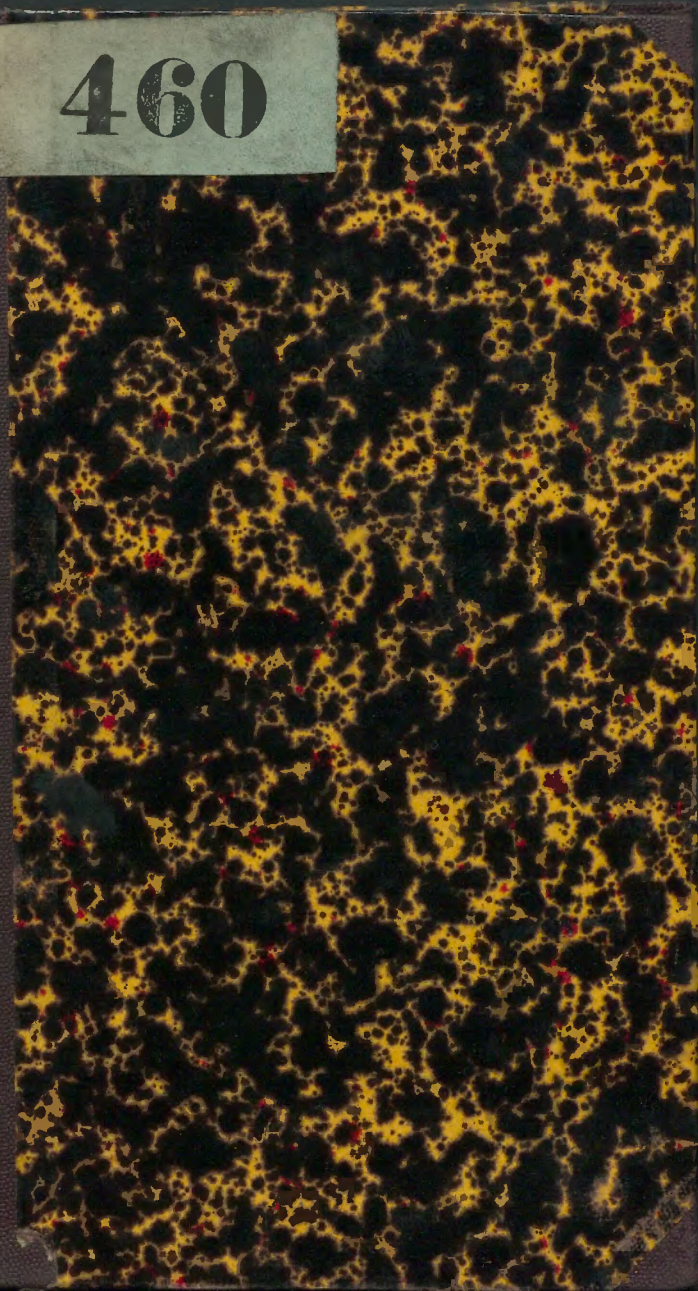

460

W. 460.

W. 4

ԻՆՍԱՆԸՆ ԿԻՒՆԱՀԸ

Է Ս Է Ր Ի

ՄՈՒՆԱԼԻՄ Ֆ. Գ. ՄՕՆՖՕՐԹ

«Պիրինին խաթաւնտան նաղի Էօլիւմ սաղ-
Թանաթ Էթտի»: ԲՕՄ. 5. 47:

معارف عمومیہ نظارت جلیہ سنک ۳ صفر ۳۰۸ و ۵ ایلول ۳۰۶ تاریخلی
و ۵۳۳ نومرولی رخصتنامه سیله نشر اولمشدر
مصارفی آمریقان مسیونر شرکتی طرفندن تسویه اولنه رق طبع اولمشدر

Ի Ս Թ Ա Ն Պ Օ Լ

ՄԱԹՊԱ՝Ա Ի Ա. ՅԱԿՈԲ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

1890

WILLIAM W. W. W.

W. W. W. W.

W. W. W. W.

W. W. W. W.

W. W. W. W.

W. W. W. W.

W. W. W. W.

W. W. W. W.

W. W. W. W.

W. W. W. W.

W. W. W. W.

W. W. W. W.

W. W. W. W.

ԻՆՍԱՆԸՆ ԿԻՒՆԱՀԸ

«Պիրինին խաթասընտան նաշի էօլիւմ սալ-
Թանաթ էթտի»։ Բօմ. Յ. 17։

Քիթապ Ը Մուգատտէս հէփ ատէմէրին
կիւնահքեար օլտըղընը թա'լիւմ էտէր։ «Ձիրա
գէմինտէ սալին ատէմ եօգ տըր քի էյլիք
էտէր, վէ կիւնահ իչէմէզ»։ «Ճիւմէսի կիւնահ
իչէյիւ Սւլահըն 'իզզէթինտէն մահրոււմ գաւ-
տըլար։ Պիր սալին եօգ, պիր պիլէ եօգ տըր»։

Քիթապ Ը Մուգատտէս կիւնահըն ինսանա
միրաս հալինտէ կէշտիյինի տախի թա'լիւմ է-
տէր։ «իչթէ չէրր իլէ տօղտոււմ»։ «Ձիրա պիր
ատէմին իթա'աթսըզլըղը սէպէպիլլէ չօգլար
կիւնահքեար օլտըլար»։

Քիթապ շուրասընը տախի պիլտիրիյօր քի,
կիւնահքեարա անճագ քէսպինէ սա'յ էթտիյի
սալահ նօգթա ի նաղարընտան պագըլտըգտա
հալը իւմիւտսիզ տիր. քէնտիսի իչիւն հիչ պիր
չէյ էտէմէզ։ «Փաքը նափաքտան քի'մ չըգա-
րա պիլիւր. հիչ քիմսէ»։ «Կիւնահքեար Սւլա-
հըն չէրի'աթընա իթա'աթ էթմէզ, հէմ տէ է-
տէմէզ»։

Ֆէսատ Ը քիւլլի թա'պիրի պա'ղը իօրիս-

Թիյանլարը տէհչէթէ տիւչար էտէր . ֆագաթ պէօյլէլէրին ի'թիրաղը թա'լիմտէն իսէ թա'պիւրէ գարչը տըր . չիւնքի մէգքիւր սէօղ գուլաղա փէք նախօշ սուրէթտէ կէլտիյինտէն եանլըշ անկաշըլմասընա մէյտան վար տըր : Մէգքիւր ֆէսատ ը քիւլլի քէլամը , հէր ատէմ օլա պիւտիյի տէրէճէտէ ֆասիտ վէ քէօթիւ տիր տէմէք մա'նասընտա օլմայըպ , իլլա ինսան թապի'աթը կիւնահա մէյյալ տըր . իլք վալիտէյնիմիղ կիւնահ իշլէտիքլէրինտէ անլէրին բուհընտա պիր ֆէսատ թօխումու , եա'նի զիւրլիյէթլէրի արթտըգճա արթըպ թէքէսսիւր էտէն պիր թօխում փէյտա օլտու տէմէք տիր : Ինսան կիւնահա տիւշտիւյիւնտէ , զէմին տիքէն վէ խաշսգ վէ սա'իր մուգիւրը նէսնէլէր պիթիւրմէք լա'նէթինէ մազհար էտիլտիյի կիպի , ճինսիմիղ տախի լա'նէթ ու պէլիյէյէ կիրիֆթար էտիլտի : Հաղրէթ ի Ստէմ իլէ էտիլէն 'ահտ քէնտիսի վէ նէսլի իշիւն օլուպ , նէսլի տախի անըն կիւնահ վէ ֆէսատընա հիսսէտար տըր : Շիմտիքի միւթալա'ամըղ ինսանըն կիւնահընըն ճիւրմիւ հագգընտա տէյիլ , իլլա անըն նէթիճէսի հագգընտա օլաճագ տըր : Ճինսիմիղ իւղէրինէ անըն նէթիճէսի' սալահ ը ասլինին զայպը վէ թապի'աթըմըղըն պօղուլմասը օլմուշ տըր :

Ֆէսատ իշիւն թէ-լլ տէտիք իսէ , պօղուգ-

լուգ «Ինչ» թապի՛աթըմըղա թէ՛ալլիւգ էթ-
տի մա՛նասընտա , եա՛նի ըուհ վէ ֆիքը
վէ ճէսէտ անըն հիւքմիւ ուլթընտա տըր : ճէ-
սէտ հիւսն ու էնտամա մալիք օլա պիլիը իսէ
տէ , երնէ անտէ էօլիւմիւն թօխուսու մէվ-
ճուտ տըր : Ֆիքը քէսկին վէ գուվվէթլի օլա
պիլիը , ֆագաթ զէվալ պուլաճագ տըր : Բուհ
պիր կիւնահ իրթիքեապընտա պուլունմամըչ
օլա պիլէ , անտէ կիւնահա տօղրու մէյլ մէվ-
ճուտ տըր : Տիքէն թօխումընտան տիքէն հա-
սըլ օլաճաղը , վէ պիր թօփ կիւլլէսի պրա-
գըլտըգտա եէրէ տիւչէճէյի մուհագգագ
օլտըղը կիպի ինսանտա ֆէսատա տօղրու օլան
մէյլ տախի ՚ինայէթ ի իլահիյէ իլէ զապթ է-
աիլմէտիյի թագտիրտէ քէմալէ վարըպ կիւ-
նահտա գարար գըլաճաղը մուհագգագ տըր :

Բէլամ ը Շէրիֆին թագրիրի պու պապտէ
փէք վազըհ տըր : Ինսանը՝ խաթա վէ կիւ-
նահլարտա էօլմիւչ տիր՝ տէյիւ վասֆ էտիյօր :
«Ֆէսատ ը քիւլլի» թա՛պիրի նախօչ պիր սէօզ
իսէ տէ , էօլ-ճ տահա նախօչ տըր : Պունու
իսթի՛մալ էթմէքտէ րէսուլըն տէմէք իսթէտիյի
պու տըր . քի , իլք տիւչիւչ սէպէպիյլէ ճինսիմիզ
կիւնահա օլ տէրէճէ մէյլ էթտի . քի , Ալլահըն
՚ինայէթի օլմատըգճա , ինսան էօլիւ պիր ճէսէտ
կիպի գուվվէթսիզ հալտէն գուրթուլամաղ : «Ան-
տէն եէտիյին կիւնտէ մութլագա էօլիւրսիւն»

քէլամը իթմամ օլունտու : «Պիր ատէմին վասը-
թասըյլէ տիւնեայա կիւնահ , վէ կիւնահ վա-
սըթասըյլէ էօլիւմ կիրտի» : Պօղոսա՝ «Ատէմ-
տէ ճիւմէսի էօլիւրլէր» տէտիրէն , Դաւիթէ՝
«Իշթէ շէրր իլէ տօղտօլմ» տէյիւ նիսա էթ-
տիրէն , վէ Յօբա՝ «Փաքը նափաքտան քիմ
չըգարապիլիր» տէտիրէն պօլ տույղու իտի :
«Թէնտէն տօղան թէն տիր» : «Ճիսմանի էֆ-
քեար Ալլահա 'ատավէթ տիր» : «Զիրա պիզ
ճիսմանի իքէն , շէրի'աթ վասըթասըյլէ վու-
գու'ա կէլէն կիւնահլարըն հէվէսլէրի էօլիւմէ
սէմէրէ կէթիրմէք իւզրէ ա'ղամըղտա 'ամիլ
իտի» : Մէզքիւր թա'լիմ հագգընտա պօլն-
լարտան գուվվէթլի թա'պիրաթ մէյտանա
կէթիրէն պիր լիսան օլապիլի'ր մի : Հագրէթ ի
Ադամըն տիւշմէսի հէմ քէնտինի վէ հէմ
զիւրրիյէթինի էօլիւմ տէրէճէսինտէ չարէսիզ
պիր հալա կիրիֆթար էյլէտի : Էօլմիւշ ճէսէտ
չիւրիւքիւյէ եիւզ թուլթուրը կիպի ճան տախի
քէնտի խարապընա տօղրու գօշար :

Թէճէտտիւտ էթմէմիշ պիր ատէմին քէօթիւ-
լիւյէ գապիլիյէթի տէրէճէսինտէ ֆէնա , վէ եա-
խօտ էթրաֆընտա պօլլունան նիշէլէր գատար
քէօթիւ օլմամասը միւմքին տիր : Թապ'էն տօղ-
րու , միւսթագիմ իւլ աթվար , վէ պէտ խույլար-
տան 'արի պիր քիմնէ պօլլունմասըյլէ , տիկէր-
լէրէ նիսպէթլէ էյի վէ սէվիլիւ պիր զաթ օլմասը

գապիւ տիր : Ճիւմէմիզ տախի պու միսիլիւ
ատէմէր թանըրը : Շէրրին թօխումու ֆիւ
վագը՝ անըն գալպինտէ նէշվ ու նիւմա պուլ-
մամը իսէ տէ , եինէ օրատա մէվճուտ տըր .
սահին տիր քի կիւնահ 'իլլէթի անտէ տահա
իլէրի վարմամը իսէ տէ , միւհլիք պիր 'իլլէթ
հալինտէ անտէ մէվճուտ պուլունտըր տախի
սահին տիր : Շէհվէթ քի շէրրէ օլան մէյլ ի
թապի'ի տիր , զապթ օլունա պիլիր , վէ լաքին
պիր տէֆ'ա համիլէ օլունահ կիւնահ տօղուրըր ,
վէ կիւնահ քէմալինի պուլտուգտա էօլիւմ
տօղուրըր : Շէհվէթ , կիւնահ վէ էօլիւմ քէլի-
մէլէրի՝ թապի'ի ինսանըն թէտիննիսինին տէ-
րէճէլէրինի կէօսթէրիրլէր : Թօխում վէ 'իլ-
լէթ , շէհվէթ վէ ֆէսատ մէյլի թա'պիրա-
թընըն մա'նասը պիր տիր : Պունլար տէմէք
տիր քի , ինսան կիւնահա տիւշմէսի սէպէ-
պիյլէ պօղուգ պիր թապի'աթ սահիպի վէ
ֆէսատա մա'իլ պիր զաթ օլտու . « Ճիւմանի
էֆքեար էօլիւմ տիր » : Պու էօլիւմ , եա ֆէ-
սատ վէ եախօտ ֆէսատա տօղրու օլան մէյլ
փէտէրտէն էվլատտ միրաս գալան պիր 'իլ-
լէթ օլուպ , անճագ իւչիւնճիւ վէ տէօրտիւնճիւ
նէսլէ տէյիլ իլլա պիւթիւն նէսլէ կէչէր :

Թամմ պուրատա պա'զըլարըն էօնիւնէ պիր
կիւճլիւք չըգար : Ալլահ քէրիմ վէ շէֆիգ պիր
ֆէտէր օլտըղընտան , իքի ատէմին կիւնահը

սէպէպինտէն պիւթիւն ինսան ճինսինի պէ-
լայա կիրիֆթար էթմէք էլպէթթէ իսթէմէզ:
Պագ շու նազիք վէ լաթիֆ չօճուղա: Պու
տինեանըն նուրընա կէօզլէրի տահա հէնուզ
աչըլմըշ. բուհու՝ ֆի'իլի օլան կիւնահտան
'արի տիր. տահա խայր իլէ շէրր պէյնլինտէ
օլան ֆարգը անլամայօր: Պունտա, պիւա չիւպ-
հէ, ֆէսատ եա կիւնահըն թօխումու պուլու-
նամազ: Քէնտի վալիտէյնի, վէ եախօտ ինսան
ճինսինին վալիտէյնի իւզէրինէ թագրիր օլու-
նան լա'նէթ պիւա չիւպհէ պունա իսապէթ
էտէմէզ: Տիկէր պիր չօճուղա պագալըմ. պու-
նուն սիննի այլար վէ հաֆթալար իլէ տէյիլ,
իլլա կիւնլէր իլէ հիսապ օլունուր իքէն պիլէ,
հէքիմ անըն իւզէրինտէ չիւրիւքիւք 'ալամէթ-
լէրի միւշահէտէ էթմէքտէ, վէ շայէտ եաշա-
սապիլէ 'էօմրիւ մէքրուհ պիր խասթալըգտան
'իպարէթ օլաճաղընը պիլտիրմէքտէ տիր: 'Ա-
ճէպա նի'չիւն. պու չօճուգ հիչ պիր կիւնահ
իչլէմէմիշ տիր: Պուրասը սահիհ տիր. ֆագաթ
փէտէրինին կիւնահը անըն գան տամարլա-
ընտա ճէվէլան էթմէքտէ տիր:

Թապի'ի հագիգաթլար՝ միւշապէհէթ թարի-
դիլլէ, բուհանի հագիգաթլարը անլամամըղա
եարտըմ էտէրլէր: Փէտէրտէն էվլատա կէչէն
ճիսմանի զէհը՝ Ադամըն տիւշիւշիւնտէն պէ-
բու ճինա ի ինսանը պէլիյէյէ կիրիֆթար էթ-

միշ օլան ֆէսատա, եա'նի օլ բուհանի զէհրէ
կիւզէլ պիր միսալ աըր: Չօճուգլար պիր գաչ
այլըգ օլնազտան, անլէրտէ պու ֆէսատըն սէ-
մէրէլէրի կէօրիւմէյէ պաշլար: Հիւսն վէ լէ-
թաֆէթ ճիհէթիյլէ պի էմսալ օլա պիլիւրլէր.
Եինէ տէ, անլէրի փէք չօգ սէվէնլէր պիլէ
անլէրտէ ֆէսատա տօգրու պիր մէյլ ի թապի'ի
պուլունտըղընը փէք ա'լա պիլիւրլէր: Անլէրտէ
թէրսիք պաշ կէօսթէրիւր, անըն 'ազապինճէ
հիլէ փէք իրագտա տէյիլ տիր. խօտպինլիյին
հիւքմիւ ալթընտա պուլունըրլար: Պա'ղէն
մէլէք տիրլէր, պա'ղէն տէ պիր շէրիւր բուհըն
զապթը ալթընտա պուլունըրլար: Պունլար
փէք քիւչիւք օլուպ խայր ու շէրիւր տահա
սայքի հիչ թէֆրիգ էտէմէզլէր տէրսին: Փէք
ա'լա, տէտիյին կիպի օլսուն. ֆագաթ շու-
րասըտա մուհագգագ տըր քի, պու քիւչիւք
չաղլարընտա պիլէ քէնտիլէրտէ կիւնահա տօղ-
րու պիր մէյլ պուլունտըղը զահիր օլուպ Բի-
թապը Մուգատտէս տախի պու գաւլա մէ-
թանէթ վէրիւր: «Շէրիւրլէր բահմաէն պէրու
զէլալէթտէ տիրլէր. պաթընտան պէրու սա-
փըպ Եալան սէօյլէրլէր»: Պիր պաշգա այէթ
«ինսան գալպինին թէսալվուրու սէպալլէթին-
տէն պէրու շէրիւր տիր» տէյիլ պույուրըր:

Չօճուգլարըն փաքըղա նիւմունէ մագամընտա
կէօզէտիլմէլէրինէ սէպէպ պու տուր քի, ան-

լէրտէ օլան պօղիւ գ թապի'աթ՝ ֆի'իլէն կիւ-
նահ իրթիքեապընա, պէօյիւք աաէմլէրտէ օլ-
աըղը գատար վասի' մէյտան պուլմատըղըն-
տան քէնտի քէմալընը տահա կէօսթէրէմէմիշ
տիր: Եըլլար թէքէսսիւր էթտիքէ, ֆէսատը
թապի'ի տախի տահա զիյատէ զահիր օլուպ'
Յօրըն՝ « Ինսան քի ֆըսգը սու կիպի իչէր »
տէտիյի սէօղլէր թէհապգիւգ էտէր: Պու աէ-
մէք տիր քի, սուսուզ ատէմէ սու իչմէսի
թապի'ի օլտըղը կիպի, ինսան տախի թապի-
'աթը իգթիզասընտան կիւնահա մէյյալ տըր:

Հազրէթ ի Ադամ կիւնահ իշլէմէմիշ օլա
իտի, քէնտի վէ քէնտի իլէ պէրապէր, վէքիլի
մադամընտա պուլունտըղը ճինս ի ինսան պիթ
թապի' գուտսիյէթէ մէյյալ պուլունահապ-
իտի: Ինսանըն Ալլահ իլէ տէրունի իւնսի-
յէթտէ պուլունմատընա հիչ պիր մանի' օլմա-
յաճապ իտի: Օ զէման, մուհապպէթ մուգատ-
տէս նէսնէլէրտէն այրըլմազ, վիճտան քէն-
տի տէլալէթինտէ հապգտան սափմազ, վէ ի-
րատէթ ի ինսանիյէ իրատէթ Ուլլահտան սա-
ղա եա սօլա շաշմազ պիր հալտէ պուլու-
նուր իտի: Վէ լաքին ինսան իլք հալըն-
տան տիւշմէսի սէպէպիյէ, մուհապպէթ,
վէ զամիր, վէ իրատէթ վէ հաթթա պիւթիւն
թապի'աթը ֆէսատ մէյլ իլէ պօղըլտու:
Շէօյլէքի շիմտի անըն մուհապպէթի 'ալի նէս-

նէլէրէ տէյիլ իլլա ֆանի շէյլէրէ, վէ հաթթա, նիշէ տէֆ'ա քէօթիւ նէսնէլէրէ տօղրու տըր : Էֆքեր ք ճիսմանիյէ Ալլահա 'ատալէթ տէ պուլունտըղընտան Ալլահըն նիհայէթսիզ մուհապպէթ վէ գուտսիյէթի անտէ մուհապպէթ հասըլ էթմէզլէր : Գալպին 'ատալէթի զապթ ալթընա կիրմէքտէն իմթինա' իլլէ աչըգտան թուղեան էտէր : Ինսան պուֆէսատընը չօգ քէրրէ, Ալլահա տօղրու պուղզունտա տէյիլ, իլլա տահա զիյատէ դայտօրզլըզ վէ վազիֆէսիզլիյինտէ կէօսթէրիյօր : Ճիւմլէ էֆքերալարընտա Ալլահ եօգ տըր : Գալպլէրի պաշգա նէսնէլէրտէն օլ տէրէճէ թութուլ մուշ քի Անը խալիս մուհապպէթլէ սէվէմէզլէր :

Վիճտան տախի եօլտան սափմըշ տըր : Պիր մուգատտէս զաթըն զամիրինէ մախսուս օլան 'ատալէթլէ շէրրի հիւքմ' վէ խայրը թահսին էթմէքտէ տէյիլ տիր : Պա'զէն օլ տէրէճէ պօզուլմըշ օլույօր քի, քէօթիւյէ էյի, վէ էյիյէ քէօթիւ տէյօր, զուլմէթի նուր, վէ նուրու զուլմէթ եէրինէ գօյօր :

Իրատէթ տախի արզուլար վէ վիճտան իլէ միւթթէֆիզ օլուպ սահիպինի տա'իմի'իսեանա թէշվիզ էտէր : Յիսուս «Պանա կէլմէք իսթէմէզսինիզ քի, հայաթընըզ օլա» տէտի : «Պէնի ատէմին դալպի քէօթիւլիւք էթմէք արզու-

սույլէ տօլու տըր :” էյիյի պիլիր իքէն քէօ-
թիւյիւ սէչէրլէր : Իրատէթ պիր թէրազի օ-
լուպ անըն օգու տա”իմա աղըր օլան թարաֆա
էյիլիր : Գուտսիյէթ , սա’ատէթ վէ Ալլահըն
’իզզէթի գատար մուհիմմ’ շէյլէր եօգ իսէ տէ,
ինսանըն իրատէթի պօզուլմըշ օլաըղը սէ-
պէպտէն պունլարը թէրքլէ քէօթիւլիւյէ մէյլ
էտէր : Ա’զալարտա ’ազլըն գանունու իլէ
ճէնքլէշէն , վէ ատէմի կիւնահըն գանունընա
էսիր էտէն պիր գանուն վար տըր : Պիւ-
թիւն ինսան ճինսի պու էսարէթ եա րու-
հանի էօլիւմ պէնտինտէ պուլունուպ’ անտէն
գուրթուլմագ իչիւն եէնիտէն տօղմագըգտան
պաշգա չարէ եօգ տըր : “Պիր քիմսէ եէնիտէն
տօղմայընճա , Ալլահըն մէլէքիւթիւնիւ կէօ-
լէմէզ” :

’Իլմ’ ի իլահիյէ թէ’ալլիւգ էտէն մատտէ-
լէրտէ թէսավվուր վէ թէխայիւլլէրինէ մէյ-
տան վէրէն նիչէլէր կիւնահ մէս”էլէսինի Ատէն
պաղչէսինտէն էօթէ կէօթիւրիւպ անըն մէն-
պա’ընը պուլմաղա , վէ կիւնահըն մուճիտի Ալ-
լա’հ մը տըր , վէ եախօտ , գուտտուս վէ ’ատիլ
օլան պիր Ալլահ կիւնահըն զուհուրընա նէ’
սէպէպտէն միւսա’ատէ էյլէտի կիպի սու”ալ-
լարա ճէվապ թէրթիպ էթմէյէ գալգըշըրլար :
Պու սու”ալլար հագգընտա ֆիթապը Մու-
գատտէս պիր մա’լիւմաթ վէրմէզ , վէ թա-

պի'աթ տալսի սիւքիւթ էտէր : “Պիր ատէմին
 իթա'աթսըզլըզը սէպէպինտէն չօգլարըն կիւ-
 նահքեար օլտըզընը ,” “Պիրինին մա'սիյէթի
 սէպէպիյէ էօլիւմ սալթանաթ էթտիյինի”
 պիլիր իզ : կիւնահըն սալթանաթ սիւրտիյիւնիւ
 հէմ քէնտի գալպիմիզտէ հիսս վէ հէմ պաշ-
 գալարըն 'էօմրինտէ միւշահէտէ էթմիշ իզ :
 Պօզուգ գալպէրտէն “էֆքեար ը ֆասիտէ վէ
 դաթլ վէ զինա վէ ֆիւճուր, վէ սըրգաթ վէ
 եալան շէհատէթ վէ քիւֆր սիւտուր է-
 տէր” : Պու շէյ ինսան թապի'աթը հագգընտա
 պիր գազա վէ եախօտ անըն անճագ արատա
 պիր զուհուր էտէն նէթիճէսի օլմայըպ, ֆասիտ
 վէ կիւնահա մէյյալ գալպէրին թապի'ի սէ-
 մէրէսի տիր : Ֆիլվագը' պու շէյլէր ֆէնա տըր .
 ֆագաթ Ալլահ' ճինսիմիզի պուլունտըզը ֆէ-
 սատտա քէնտի հալինէ թէրք էթմիշ օլսա իտի ,
 տահա պէտթէր օլաճաղը չիւպհէսիզ իտի :
 Ալլահ միւտախէլէ էթմէտիյի թագտիրտէ
 պէշէրիյէթին հալի նէրէլէրէ վարաճաղընը
 անկլամագ իսթէրսէն , րօմալըլարա օլան ըի-
 սալէնին իւչիւնճիւ պապընա միւրաճա'աթլէ
 Ալլահտան ուզտղ եաշոյան ատէմլէրին վաս-
 ֆընը օգու :

Էօլիւմին սալթանաթ սիւրտիյիւ , վէ անըն
 թօխումու հէր ճանտա պուլունտըզը ճիւմլէյէ
 մա'լիւմ տիր : Լաքին պունուն սէպէպի նէ

տիր : Զօգ՝ ալիմէր պունա պիր ճէվապ պուլմագ-
իչինն նաֆիլէ եհրէ եօրուլտըլար : Կինանհըն
ասլը մէս"էլէսի՝ պու անէտէք հիչ պիր ինսա-
նըն չէօղէմէտիյի պիր տիւյիւմ օլմուշ տըր :
Պու խուսուս Ալլահըն էսրարընտան պիրի տիր :
Պունա սարֆ օլունան վագըթ տուրմայըպ
քէնտի պաշընա իլ էլ էպէտ հարէքէթ էտէն
պիր մաքինա պուլմագ իչինն սարֆ օլունան
վագըթ կիպի պօշունա կէչէր : Մէտրէսէվիլէր
պունուն թէֆթիչիլէ մէշղուլ պուլունարագ
պու պապտէ եիւղլէրճէ քիթապլար վէ օն
պիկլէրճէ սահիֆէլէր թահրիր էթտիքտէն
սօկրա , իշպու 'ատիլ վէ գուտտուս օլան Ալ-
լահ տինետայա կինանհըն տուխուլինէ նէ՞ սէ-
պէսլտէն միւսա'ատէ էյլէմիշ տիր մէս"էլէսի
եինէ էվիլէքի կիպի սըրր հալինտէ գալմըշ
տըր :

Պու մատտէյի պու սըրատա մէյտանա կէ-
թիրմէմին պիր սէպէպի շու տըր քի , եագըն-
լարտա , 'ալէնի նութգ էտէնլէրիմիղտէն պիրի ,
թէգատտիւմ նամընա օլարագ պու խուսուսըն
մուֆասսալ պահսընա կիրիչիպ , իւշ 'աոր էվ-
վէլին իսպաթ վէ իզահաթընա միւրտաճա'աթ
էյլէտի : Գատիւմ զէմանլարտա մանասթըր
քէօշէլէրինէ չէքիլմիշ օլան ըահիպլէր՝ Կա-
յէնին զէվճէսի հանկը գապիլէտէն , ինսան
ճանընըն պէօյիւքիւյիւ նէ գըթ'ատա , վէ

կիւնահըն ասլը եա սէպէպի նէ օլտըղը կիպի մուհիմմ մէս"էլէլէրէ սէնէլէրճէ վագըթ վերէ պիլիլիլէր իտի : Պիր իյնէնին ուճընտա գաչ ճան տուրա պիլիլի օլտըղընըն հիսապընա կիրիշիպ պուտըգլարը րագամը քէմալը թէմ քինլէ գայտ էտէրլէր իտի : Էտէճէք պաշգա իշլէրի եօգ իտի : Վէ լաքին պօշ թէսավլուր վէ թէխայիւլ իշիւն պիզիմ վագթըմըղ եօգ տըր : Պիզիմ թէֆթիշիմիզ վէ տինիմիզ պիր մագսէտէ մէպնի տիր : Ֆէսատը ինսանի շէքք ու շիւպհէ գապուլ էթմէզ պիր մէս"էլէ տիր : Անըն զուհուրընա Ալլահըն նէ սէպէպտէն միւսա'ատէ էթմիշ օլտըղընը հիշ քիմսէ ակլ լայամազ : Անը արամագ համագաթ տըր :

Պիր ստէմ Նիակարա նէհրի իւզէրինտէ գալըղ իշինտէ օլարագ ագըպ կէլիյօր : Մէրգուլմ հէր տագիգէ անըն ուշրուլմնա տօղրու եագլաշմագտա օլտըղընը պիլտիյինտէն , էօլիւմ կէօզիւ էօնիւնտէ օլտըղընը հիսս էտիյօր : Օրատա մէվ ճուտ օլանագընթը մա'լիւմ տիր . լաքին ագընթըլը հուսուլէ կէթիրէն ինճիզապ վէ թէճագիւպ տէտիքլէրի օլ կէօրիւնմէզ գուլվլէթ ակլաշըլմասը մուհալպիր սըրր տըր : Իմտի շու ատէմ օ ալրատա քիւրէյի էլինտէն պրագըպ պու ագընթըլընըն սէպէպի նէ իտիյինի տիւշիւնթիւր մի : Խօայր , շիմտի մէս"էլէ պաշգա , եա'նի անըն ֆիքրինի իշղալէտէն էօլիւմտէն գուրթ ուլմաղա պիր

Եօլ պուրմագ մէս"էլէսի տիր : Պու սէպէպտէն
այագլարընը կերէր , քիւրէյէ սըգը սըգը եա-
փըչըր , վէ էլինտէն կէլէնի էթմէք իւզըն վիւ-
ճուտընտաքի հէր սինիր տէմիր քէսիլըր : Պի-
զիմ հալիմիզ 'այնէն պէօյլէ տիր : Մուխա-
թարա պէլլի տիր . անա շէքք ու շիւպհէ իս-
թէմէզ : Ճանըմըզ իսէ , Պունուն սէպէպի նէ՞
տիր՝ տէյիւ տէյիլ , իլլա Պունտան գուրթուլ-
մամըզըն Եօլու նէ՞ տիր՝ տէյիւ ֆէրեատ էտիյօր :
Թէհլիքէլի խասթալըգտան թութըլան պիր
ատէմ՝ Նասըլ օլտու տա պու 'իլլէթ իւղէրիմէ
կէլտի , վէ եախօտ՝ Տիւնեատա խասթալըգլարըն
պուլունմասընա 'աճէպա նէ՞ սէպէպտէն միւ-
սա'ատէ օլունտու՝ կիպի սու"ալլար իլէ իլթի-
ղալ էթմէյիպ , իլլա եէքտէն պունուն չարէսի նէ
տիր , վէ գուրթուլմամա իւմիտ վար մը տըր
տէյիւ արաշտըրմաղա գալգըչըր :

Պէօյլէճէ պիզ տախի գալպին ֆէսատընա
աշինա , վէ անըն պիզի իլգա էտէճէյի թէհ-
լիքէյէ ալեան օլտըղըմըգտա , իլք էտէճէյի-
միզ անտէն գուրթուլմանըն չարէսինէ պագ-
մագ տըր : Կիւնանըն թէֆթիշ ու թէհարրի-
սինէ թէշէպպիւս էթմէք՝ կիւնանքեարը անտէն
գուրթուլմագլըղըն չարէսինի արամաղա գըլա-
ղուղլատըղը զէման խայրը պիր թէշէպպիւս
սայըլըր : 'իլլէթ տահա պիտայէթինտէ տէ օլսա ,
վէ եախօտ ֆէնա տէրէճէլէրինէ տէ վարմըշ օլ-

սա, իւմիտ վար տրր: Պէօյլէլէր իչիւն ճիլ'ատտա պէլէսան, վէ եագընընտա միւրիւվէթլի պիր Հէքիմ վար տրր: Քիթապ ԸՇէրիֆտէ ֆէսատ վէ ճիւրմիւմիւզիւ ի'լան էտէն այէթլէր շիֆասընըն թարիգինի տէ պիտիրիյօրլար: “Էյէր պիրի-նին խաթաւըյլէ չօգլար էօլտիւլէր իսէ, տահա զիյատէ Սւլահըն 'ինայէթի վէ պիր ատէմին, եա'նի Յիսուս ֆրիստոսըն 'ինայէթիյլէ օլան 'աթիյէ չօգլար իւզէրինէ զիյատէլէշտի”:

“Զիւնքի պիզ տահա զա'իֆ հալտէ իքէն, ֆրիստոս ֆասըզլար իչիւն վագթընտա ֆէտա ի ճան էթտի”:

“Հէր իման կէթիրէն խէլաս պուլաճագ տըր”:

Հէքիմ վէ չարէ ֆրիստոս տըր: Անսըզ խէլասա իւմիտ եօգ տըր: Ատէմ քէնտի գուվ վէթիյլէ կիւնահտան իֆագաթ պուլամագ: Էյի գարարլարա կէլէ պիլիր. աթվար Ը հասանէ սահիպի օլա պիլիր. վէ լաքին պիր չալը էրզ աղաճընա թէհաւվիւլ էտէմէտիյի, վէ եախօտ մարազլը պիր ատէմ քէնտի տիւչիւն մէսի սէպէպիյլէ գանընը թէմիզլէյէմէտիյի միսիլլիւ, օ տախի քէնտի թապի'աթընը թէպտիլէտէմէզ: Պէօյլէ միւհլիք պիր 'իլլէթ սահիպի օլան ատէմ հէքիմէ կէլիր. վիւճուտընտաքի հայաթընըն մէնպա'ը զէհիր իլէ մէմգուճ տըր. չէհրէսի վէ ճէսէտի մէնֆուր եարալարլէ գափլանմըշ տըր: Հէքիմ կէօրիւպ թէրահհիւմ

էտէր, վէ՛ Պօնշարը թէմիզլէրիզ, իւզէրլէրինէ
 իֆագաթ պախշ մէրհէմ սիւրէրիզ. չօղա վար-
 մազտան շիֆա պուլուրլար. ֆագաթ պու գա-
 տարը քեաֆի տէյիլ տիր. պու եարալար տէ-
 րինտէ վէ գանտա օլան պիր ՚իլլէթին խարիճ-
 տէ կէօրիւնէն ՚ալամէթլէրի օլտըգճա, սատէ
 երյգամագ վէ մէրհէմ սիւրմէք քիֆայէթ
 էթմէզ: Պիր չալլտան տիքէնլէրի գօփարտը-
 ղըկտա թէքրար տիքէն պիթտիյի կիպի, պու
 եարալար տախի, վիւճուտըն պիր եէրլինտէ
 ղա՛իպ օլտա, պաշգա պիր եէրլինտէ ղուհուր
 էտէր: Իսթի՛մալ օլունան ՚իլաճ ՚իլլէթին
 քէօքիւնէ թէ՛ սիր էթմէտիքճէ, անա սէպէպ օ-
 լան զէհրի տէֆ՝ էթմէտիքճէ, հագիգի շիֆանըն
 իմքեանը եօգ տըր, տէր: Պի՛այնիհի, ինսանըն
 ֆէսատընը քէօքտէն թէմիզլէյէն պիր չարէ
 իսթի՛մալ օլունմատըգճա, անըն իչիւն խէլաս
 միւմքինսիզ տիր: Ինճիլին կէթիրտիյի միւժտէ
 իշթէ պու տըր: «Պաշգա պիր ղաթտա խէլաս
 եօգ տըր. չիւնքի սէմա ալթընտա, նաս արա-
 սընտա վէրիլէն պաշգա պիր իսմ եօգ տըր քի՛
 անընլէ խէլաս պուլա պիլլէլիմ»:

Էյի գարարլար ֆա՛իտէտէն խալի տէյիլ
 տիր. լաքին էն մուհիմմ վէ իլք շէյ կիւնահա
 օլան մէյլի գալտըրըսլ տա եէրլինէ մուհապ-
 պէթ թէ՛ սիս էտէն, թաշ դալպի ալըսլ տա
 եէրլինէ էթտէն գալպ գօյան Զաթա թէվէք-
 քիւլ էթմէքլէք տիր:

Պու պէօյիւք Հէքիմին իշի՝ Ադամըն կիւ-
նահա տիւշմէսինին նէթիճէլէրինի պիրտէն
տէֆ՝ էթմէզ։ Ինսան եինէ թէճրիպէյէ հէ-
տէֆ տիր, շու գատար քի, շիմտի անտէ եէնի
վէ տիրի պիր գանուն մէվճուտ տըր։ Էվվէլ
զուլմէթ արայան ճան շիմտի նուրա թալիպ
տիր. էվվէլ շէրրի սէվէն շիմտի սալահը սէվէր։
Սնըն մուհապպէթի արթըդ 'ալի նէսնէլէրէ
թէրֆի՝ էտիլմիշ, վիճտանը թէնվիր օլունմըշ,
վէ իրատէթի Ալլահըն իրատէթինէ թապի՝ տիր.
էյէր Շէյթան անը կիւնահա թէշվիդ էտէրսէ,
իւք իշի՝ Շէյթանա զալիպ կէլմիշ Օլանըն մու'ա-
վէնէթինէ միւրահա'աթ էթմէք տիր։ Շէյթանըն
իզլալարընըն գուվվէթինի խրիսթիյան գատար
էյի պիլէն պիր քիմսէ եօգ տըր. անա մուգավէ-
մէթ իշիւն սէմատան քէնտինէ ի'թա օլունան
գուվվէթի պիլտիյի թադտիրտէ քէնտի գա-
տար մէս'ուտ օլան տա պուլունմազ։ Իմտի
կիւնահը թէֆթիշ վէ միւթալա'ա էթմէքլիք
խրիսթիյանը 'ազիմ մէսէրրէթէ գըլաղուղլասա
կէրէք տիր. զիրա սօն նէթիճէ պու տըր.
«Կիւնահըն արթտըղը եէրտէ 'ինայէթ զիյա-
տէսիյէ արթտը. թա քի կիւնահ էօլիւմէ
սալթանաթ էթտիյի միսիլիւ, 'ինայէթ տախի
րապալմըղ Յիսուս քրիստոս վասըթա օլա-
րադ, սալահլէ էպէտի հայաթ իշիւն սալթա-
նաթ էտէ»։

5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528

